

Izhaja vsaki torek in soboto. Ako pade na ta dneva praznik, dan poprej.

Uredništvo

se nahaja v „Narodni Tiskarni“, ulica Vetturini št. 9, kamor je naslavljalati pisma.

Nefrankirana pisma

se ne sprejemajo, enako se ne uvažujejo pisma brez podpisa.

Kokopisi

dopisov se ne vračajo.

stane na leto 10 K, za pol leta 5 K, za četrt leta 2:50.

Upravništvo

se nahaja v „Narodni Tiskarni“ ulica Vetturini št. 9.

Za oglase

se plačuje od čveterostopne petit vrste po 14 vin., za večkratni natis primeren popust.

Posamezne številke

stanejo 8 vin. in se prodajajo v raznih goriških trafikah.

GORICA

Nemški zemljevidi slovenskih krajev.

V predzadnji številki „Gorice“ smo poročali, kako strastno in brezobzirno, a tudi brez vsakega kritičnega načela hočejo Nemci imeti tu doli na našem jugu kar celo vrsto svojih ljudi in to v krajih, kjer ni bilo nikdar ne sluha ne duha o Nemcih. No, njih načelo je pač, prepričati svet o primorskem nemštvu. Ali je to res ali ni, zato se ne vpraša. Brez ozira na politiko je to dejstvo za narod „Denker-jev“ pač precej sramotno, kajti biti „filozof“ in učiti kulturo povsod, a na drugi strani izdajati take stvari kot je zadnjič ocenjena karta, to pač ne kaže visoke kulture, ampak čisto navaden šovinizem. Ako bi kdo zahteval, naj se po Štajerskem in Tirolskem oživé stara zgodovinska slovenska imena, bi Nemci koj zagnali hrup, češ to je barbarsko, da pa usiljujejo oni po naših krajih svojo narodnost, to ni barbarsko, to je — kulturno.

Zadnjič smo tedaj govorili o narodnostni karti, danes imamo v rokah zemljevid naših Alp. Izdala ga je tvrdka G. Freytag na Dunaju in s tem pokazala svojo popolno nesposobnost in nekritičnost v kartografskem oziru. Karta namreč ni izdelana znanstveno, ampak šovinistično nemško. Dandanes je sprejela filologija in tudi druge mednarodne stroke stalni črkopis, v katerem se pišejo vsa slovanska, da celo druga tuja imena pravilno z č, š, ž itd. To velja za vse znanstvenike, ker drugače se ni mogoče razumeti v velikem številu raznih obced. Sicer pa je to tudi zelo praktično, kajti vsa druga zaznamovanja za č, š, ž so daljša in vzamejo več prostora.

Da zemljepis ni svetovna veda, tega ne bo nikdo trdil. Samo ti gospodje okoli Freytaga na Dunaju mislijo, da je zemljepis Alp pravzaprav le zanje. Drugi nima pravice v te kraje in zato so ta najnovejši zemljevid priredili res le zase, kajti drug človek si ni ž njim nič boljši. Vse druge firme — tudi nemške iz cesarstva — rabijo kolikor mogoče pravilne izraze, kajti zemljepis pač ni narodna politika. Pa tudi s tehničnega stališča je čitanje in vporaba tega zemljevida zelo otežkočena. Že tako je na kartah vse polno imen rek, vasi, gora itd., sedaj pa še te grozne spake z raznimi „tsch“ in „sch“ itd. Na vsak način kaže kartografsko ne zmožnost, ako kdo piše štiri črke namesto ene in povrh še skvari ime! „Ja, die Technik, die macht Fortschritte“, je rekel nekaj nekov vojskovodja!!

Poglejmo sedaj malo ta umotvor, kako piše naša domača imena. Uboga Bača je sedaj „Batscha“, kar ji seveda bolj pristaja; tudi „Dresenza“ se mi zdi lepša. Posebno odičena je „Tsches Sotscha“ in pa njen sosed „Log di tshes Sotscha“; res, naravnost ginljivo! iz „Goisditscha“ vozijo sedaj les na „Sago“, v časi so ga na Žago. Jako ljubki so kraji „Tschelo“, „Logarsche“, „Grachowo“, „Nowacke“ itd. „Tscherniwerch“ in „Rudetschirob“ menda bosta od same hvalečnosti počkala še kak „Ruhmeniwerch“, da bo potem trikolora cela. To bi bilo res lepo! „Beuschza“ in „Libuschina“ se mi zdita kot dve stari nemški devici, ki ležeta počasi — t. j. „po-tschaši“ — proti vasi „Satmin“.

Pa naj bo tega dovolj, ker pridejo še zanimivejše stvari na dan. „Učenjaki“ so se lotili tudi prestavljanja in dosegli na polju jezikoslovja vspehe, za katere jih bosta zavidala celo očaka Grimma. Nekatere naslednjih prestav še čepo poleg starega imena, druge pa so že glavni znak in slovensko ime je zraven tiskano drobno, da ga je treba iskati s povečalnim steklom. Tako se počasi „ponemči“ ves teritorij in tujci, ki pridejo v naše kraje, dobe tu le še ostanke nekega slovanskega plemena, ki je pustilo tudi sledove svoje nekulture, svoje nerazvitosti, tako si mislijo menda gospodje Freytag-ovi geografi.

Izmed teh znamenitih prestav podamo tu le najnovejše in „najlepše“. Tam gori po baški dolini sedaj teče potok „Die Fetsch“ in ubogi Porečen je dobil od severa veter, kajti sedaj se zove „Winalpe“. Koritnica nosi sedaj staronemško ime „Gritte“ in Podbrdu se pravi „Unterm Eck“. Petrovo brdo pa ima še bolj nemški značaj, glasi se namreč „Gemark“. „Črna prst“ je nakrat spremenila svoj spol in se pridružila „Südmarkovcem“ kot pristna nemška kri „Schwarzenberg“. Zalilog se zove sedaj „Stuben“ (!), Podlog pa je „Unterlben“. Celó Češenjce so šli pokušat ti gospodje in dobili so tam „Kerschstatt“, ker se jim je pa zlomil Babji zob, so si hitro izposodili na Nemškem „Weiberzahne“. Fino, kaj ne; samo da je ta bolj piškav kot je bil stari. Lani so še poročali časopisi, da se je ponesrečil dr. Stojc na Škrhlatici, letos bi to šlo težko, ker je ni več. Letos se pobijejo turisti lahko edino na „Scharlachwand“. Fin okus kažejo tudi sledeče prestave n. pr. Obloke „Löcklein“, ali Znojile „Windfall“ ali Možič „Herrschaftcke“ itd. Ravne so se res uravnale in so postale „Eben“, Golica je enkrat konečno „Kahlkogel“ in Baba je postala gosposki „Frauenkogel“. Da nima Rožca ničesar opraviti z „rožo“, tega ti gospodje tudi niso vohali, zato imamo danes tam „Rosenkogel“. Če omenimo še dve zares klasični prestavi, namreč Podrošt „Steinbach“ in pa Dražgoše „Feuchtach“, mislimo, da imajo naši čitatelji za enkrat dovolj.

Bolj nemarne in šovinistične karte že dolgo nismo imeli v rokah. To je naravnost hudobija, tako kvariti krajevna imena in zaznamovanja. Vsakdo lahko imenuje svoje kraje kot jih hoče, le nam naj bi ti „učenjaki“ predpisovali krajevna imena. Ne, gospodje, prišli ste prepozno in skrhalo si boste na Češenjcah zobe, da bo veselje. Bodite tedaj mirni in počivajte doma Za brdom ali po vaše „Hinterm Eck“ ter pustite Babe in Babje zobe lepo v miru, sicer bi vam znala katera skočiti v lase, čeravno imate na glavi morda le „Kahlkogel“.

Pripravimo se na ljudsko štetje!

Pripraviljavni odbor za ljudsko štetje v Gorici je določil, da se bo vršil dne 2. okt. t. l. ob 10. uri predpoludne v dvorani „Trgovskega Doma“ ali „Central“ ljudski shod, da se ljudstvo natančno podučí o tej važni zadevi. Ob tej

priliki se napravi tudi slovesen ugovor proti temu, da bi v Gorici magistrat vodil ljudsko štetje. Kako da bi Italijani vodili štetje, povedal je „Piccolo“ z dne 29. avg. t. l., ko je pisal, da smejo organi, katerim je poverjeno ljudsko štetje, popisovalne pole tudi popravljati. To je v očitnem nasprotju z ministrsko izvršilno odredbo, ki pravi, da morajo organi, katerim je poverjeno ljudsko štetje, vprašati osebe, kateri občevalni jezik naj vpišejo, pri tem pa da si morajo izogibati vsakega prigovarjanja, ki bi ž njim vplivali na osebo glede tega vprašanja.

Pred desetimi leti so Italijani po mestih res popravljali popisovalne pole. Ponokod so celo popisovalne pole, ki so bile napolnjene v slovenščini, zažigali ter jih potem nameščali z italijanskimi. Tako bi utegnili tudi letos delati. Na to stran se moramo zavarovati!

Italijani hočejo na vsak način vse odvisno osobje t. j. hlapce, služabnice, delavce itd. vpisati kot Italijane. V tem oziru moramo ponovno povdarjati, da naši delavci in služabniki in služabnice res sicer lomijo za silo z italijanskimi gospodarji neko laško mešanico toda z drugimi t. j. s prodajalci, tovariši, društveniki, stariši itd. občujejo v slovenščini. Slovenščina je torej tudi njih občevalni jezik. Ta mora priti v popisovalne pole! Tako naj vsi pogumno zahtevajo, ker drugače bi ne mogli več veljati za vrle Slovence in Slovenke. Ljudsko štetje je za naš mali slovenski narod velikega pomena in zato moramo biti v tem oziru zelo skrbni in požrtvovalni.

Opozarjamo pa tudi slavna županstva na deželi, naj storijo vse, da se ljudsko štetje za narod pravično izvrši. Ta zadeva ni le glede posameznih občin, ampak tudi glede cele dežele in države velevažna.

Dopisi.

Z Vipavskega. Tržaška „Edinost“, znana „odkritosrčna prijateljica“ slovenske duhovščine, je imela minole dni zopet enkrat prijetno priliko, da je sedla proti slovenskemu duhovniku na sodni stol. Takrat si je izbrala našega preč. g. vipavskega dekana. Najprej moramo izjaviti, da mi Vipavci kot ožji rojaki predobro znanih dveh gospodov, ki sedita v uredništvu „Edinosti“, ne sprejemamo od tega lista nobenega nauka in nobene sodbe v cerkvenih zadevah. Tozadnevni nazori ogromne večine kranjsko-vipavskega ljudstva so tako stalni in neomajni, da jih peščica v liberalni tabor pobeglih trških ali tržaških Vipavcev ne zgane z mesta. Verno vipavsko ljudstvo stoji neomajno na strani svoje sedanje, kakor je ostalo na strani svoje nekdanje duhovščine, ter odobruje izpremembe v cerkvenih navadah kot posledice usiljevanja liberalnih idej v versko vzgojo vipavske mladine. Temu dosledno soglašá s cerkveno oblastjo vipavsko, da je lani odpovedala oba cerkvena shoda v Logu 15. avg. in 8. sept. in letos zadnjega. Namen teh odpovedi očividno izvira iz želje naše duhovščine, da bi se pohujšljive priložnosti nevarne morali in zdravju naše mladine, kolikor možno omejile, če ne odpravile. In to so javni plesi.

Ker torej želi vernega, krepkega in zdravega naraščaja našemu ljudstvu, mora opustiti javne plesne, a tembolj še, če se v reklamo plesom izkoriščajo cerkveni shodi!

Ravno to pa zagovarja liberalna „Edinost“. Ona je namreč huda na našega g. dekana, da je odpovedal cerkveni shod v Logu, ker ni hotel dovoliti, da bi ta cerkveni shod delal reklamo javnemu plesu v Trgu. Ali si je mogoče misliti večje liberalne nesramnosti! In „Edinost“, ki je v svojem elementu, ko je treba javnost farbat s hinavskim zavijanjem oči, vtika ogorčenje trških liberalcev v žep ravno našemu vernemu in to odpoved odobrujočemu ljudstvu, češ, „to motivacijo je ljudstvo po ogromni večini odklanjalo, ker ji ni pripoznavalo veljavnosti“. No, no, „Edinost“ je že tolikokrat nalagala svoje občinstvo, da mu ta laž ne preobrne že itak pokvarjenega želodca. Je pač vedno ista taktika, ki je prešla „Edinosti“ v kri in meso, da so ji pristasi naše S. L. S. vedno slepo ljudstvo, ali takrat pa le dobrodošli, ko jim — v nedostajanju argumentov — poklada v usta besede somišljenja z nje liberalnimi nazori. Saj je že stereotipen vsklik „Edinosti“: „To in to so še celo klerikalci obsojali!“ Kajpada „Edinosti“ „klerikalci“, katerih ni človeško oko še videlo, niti človeško uho slišalo! In ti „Edinosti“ „klerikalci“, to „Edinostino“ „ljudstvo“ ni moglo umeti logike, ki odpoveduje božjo pot v enem kraju, ker se ima vršiti javni ples v drugem kraju. Že, že, ker „Edinostino“ „ljudstvo“ ne ve, da Log ni vas, ampak le cerkvena podružnica vipavskega trga, oddaljena od njega le nekaj minut. In ker se to „Edinostino“ „ljudstvo“ dela neumno, kakor da bi ne vedelo, da je, kakor v mestu ob straneh pri procesijah vse polno gosposkih zijal, tudi v Logu vse polno deželskih zijal, in da kakor ne hodijo ona mestna zijala k procesijam molit, ampak oči past, tako ne prihajajo tudi loška zijala (osebito fantje in dekleta) molit v romarsko cerkev, ampak zijala prodajat okoli sejmskih (tržnih) štantov (prodajalnic) pred cerkvijo. In da bi bilo veselje in uživanje te mladine popolno, ji ne manjka drugega kot javni ples. Tega ji pa oskrbuje liberalno gasilno društvo v Vipavi. V tej točki se torej križate logika „Edinostinega“ „ljudstva“ in logika cerkvenih oblasti. „Edinostino“ „ljudstvo“ hoče imeti cerkveni shod v Logu za pretvezo plesajeljne mladine, da gre na božjo pot v Log, v resnici pa le skozi Log na javni ples v Trgu; cerkvena oblast pa noče k temu držati roke in mladini lajšati pot k javnemu plesu, katerega ona prepoveduje, 1. da se obvaruje mladina pred zapeljevanjem k grehu, 2. da se ji ne daje priložnosti k zapravljanju denarja in časa, 3. da se ji ne spravlja brez potrebe v nevarnost zdravje in življenje. Zdaj naj pa „Edinost“ presodi, kdo kaže več zmisla za pravo človekoljubje, ona ali cerkvena oblast? Ako se vrši cerkveni shod brez javnega plesa, ne gredo v Log vsi tisti, katerim je božja pot deveta briga, in si prihranijo stroške, ki ne koristijo ne duši, ne telesu. Vrh tega odpade priložnost tudi za tiste, ki pridejo na božjo pot z dobrim namenom, ki se pa dajo potem zvabiti k plesu in ukratijo telesu potrebni počitek za delo drugega dne.

ko jih je malo. Posameznik pri zati-ranju te nadloge tudi ne more imeti uspeha, ker se miši zlasti na nove set-ve hitro priselijo iz sosednjih deteljšč in travnikov. Zlasti pa se drže v nikdar preoranih mejah ob robovih njiv in če jih hočemo zatreti, potem tudi na ta njihova najvarnejša zavetišča ne smemo pozabiti.

Mnogo jih zatro tudi mačke in škoda je, da smejo lovci mačke od-daljane od hiš, streljati brez vsake od-škodnine.

Mesto govedine konjsko in pasje meso. — Iz Berolina javljajo: Iz po-krajin prihajajo vesti, da ne morejo ljudje radi silne draginje kupovati go-vejega mesa in da so se lotili konj-skega in pasjega mesa. Slično se je dogodilo leta 1908, ko so pobili okolu 200.000 konj in 600 psov.

Italijanski prešiči na avstrijskih trgih. — Dne 15. t. m. je dospela na dunajski prešičji trg prva pošiljatev ita-lijanskih prešičev, namreč en vagon s 46 prešiči. Splošno so zelo ugajali, ka-kor se poroča, ter so veljali kilogram po 1 K 40 v. Poljedelsko ministerstvo je dovolilo, da se na prihodnji dunajski prešičji trg sme uvesti na Dunaj 1000 prešičev iz Italije, v Prago pa 500, in sicer iz pokrajin, kjer ni kuge.

Loterijske številke.

24. septembra

Trst 23 50 8 3 76

Rojaki! Spominjajte se ob vsaki priliki „Šolskega Doma“.

Pozor!

Kadar kupujete vino, grozdje ali tropinsko žganje, se priporočam, da se obrnete na me. Obrnite se osebno ali pismeno. **Imam pristna naravna vina**, ki so bila na razstavi v Parizu odliko-vana z zlato krono, medaljo in križcem ter častno diplomu. Tržim tudi s krom-pirjem. Na razpolago je več pohvalnih pisem v moji pisarni. Vrh tega dam onemu, ki bi bil vstanu dokazati, da vina v moji kleti niso naravna in pristna, 1000 kron. Zalogo imam v Poreču ulica Grande št. 318 in 320 (Istra.) Se priporočam udani

MARTIN SREBOT.

Velika za-loga dvo-koles od K 30-300; ši-val. stro-jev od K 30-250; gramofon-ov od K 15-1500;

plošče od K 1-4; vsako-vrstnih kmetijskih stro-jev, orkestrijonov i. t. d. Mehanična delavnica pri

BATJEL-U

GORICA, Stolna ulica 3-4.

Prodaja tudi na mesečne obroke. Novi slovenski ceniki in lepaki za go-stilne, kavarne i. t. d. se pošiljajo na zahtevo poštne prosto. Najnovejše acetičen svetilke za gostilničarje in društva od 8 kron naprej.

Priporočamo našim gospodinjam **pravi :FRANCKOV:** kavni pridatek z tovarniško znamko :kavni mlinček: iz zagrebške tovarne.

II. V. 1161. 12:9 II. V.

Tovarniška znamka.

Ivan Bednařik

priporoča svojo

knjigoveznicu

v GORICI

ulica della Croce šte. 6.

Znati je treba

Pekatet pravilno pripravljati, pa bodo vsakomur dišale. Navodila daje kuharska knjiga, ki jo ras-pošilja „Prva kranjska tovarna testenin v Il. Bistrici“ vsako-mur zastoj.

Proda se več krav, volov, telet

in žganja.

EMIL ČERNE TOMAJ.

Martin Šuligoj

urar

Gorica, ul. Barriera 43,

pri državnem kolodvoru, ima v zalogi švicarske žepne in stenske ure, ši-valne stroje vsakovrst-nih sistemov dvokolesa »Puch«, »Steir-waffen-rad«, zastopnik tovarne orkestrijonov in gramo-

fonov. Vse pod več-letno garancijo. Priporoča se slavnemu občinstvu.

Prva in edina slovenska kleparska delavnica v Gorici, ul. sv. Ivana št. 11.

se toplo priporoča za vsa stavbena in galanterijska dela za cerkve in stolpe, katere napravi po načrtu

Josip Patek, naslednik Karola Čufer

priporoča se tudi vsem gg. odjemalcem, posebno pa kmetovalcem. V zalogi ima: mehe za žveplanje, zadnji sistem škropilnic za vitrijol, polivalničke za vrte in patentirane ventilatorje za dimnike i. t. d. oprave se izvršujejo točno in po najnižji ceni.

FRANC PODBERŠIČ

avtorizovan kamnoseški mojster,

Gorica — Tržaška cesta št. 10. — Gorica

priporoča slavnemu občinstvu za bližajoči se praznik vseh vernih duš dan svojo bogato zalogo

nagrobnih spomenikov

bodisi priprostih, ali finih iz kraškega kamna najboljše vrste za 15 K in više.

v zalogi ima razne kameniške plošče, žlebe, umivalnike za kuhinje, itd. itd.

Sprejema in izvršuje vsakovrstna v kamnoseško stroko spadajoča dela po prav zmernih cenah.

Prosiva zahtevati listke!

Največja trgovina z železjem

KONJEDIĆ & ZAJEC

GORICA v hiši Monta.

Priporoča stavbeni Cement, stavbne nositelje (traverze), cevi za stranišča z vso upeljavo, strešna okna, vsakovrstne okove, obrtniško orodje, železo cinkasto, železno pocinkano medeno ploščevino za napravo vodnjakov, vodovodov, svinčene in železne cevi, pumpe za kmetijstvo, sadjerejo in vinorejo, ter vsakovrstna orodja.

Cene nizke, solidna postrežba!

Eno krono nagrade izplačava vsakemu, kdor dokaže s potrdili najine nove ameriške blagajne, da je kupil pri naju za 100 kron blaga.

Prosiva zahtevati listke!

Telegram! Telegram! Telegram!

==== Otvoritev ====

BAZAR-JA EMPORIO

RAŠTELJ 10 -- GORICA -- RAŠTELJ 10.

Galanterijsko blago in igrače, stekleni, porcelanasti in emajlirani predmeti, hišna in kuhinjska oprava, luksurijsno, šaljivo in dekorativno blago, toaletni, usnjati in predmeti za potovanje.

6 stalnih cen: 54 vin., K 1, 2, 3, 4, 5.

Ogleda si vse to lahko vsakdo, ne da bi bil prisiljen kaj kupiti.

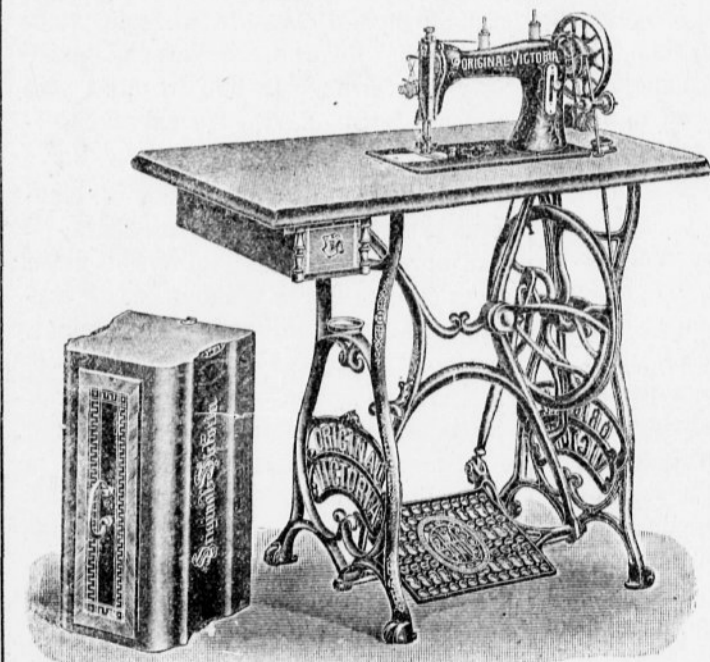
S spoštovanjem **JOSIP SPIEGL jun.**

Čevljarska zadruga v Mirnu

naznanja sl. občinstvu, da je odprla prodajalno svojih izdelkov na trgu sv. Antona na vogalu v Rabatišče šte. 1 ter se priporoča za obilno naročbo. --- Ima v zalogi vsakovrstnega obuvala ter sprejema naročila po zmernih cenah.

Cenj. dame in gospodje --- pozor!

Imate že šivalni stroj? Ako ga nimate, omislite si najnovejšo marko „Original-Viktoria“ in najboljšega izdelka. Po dolgoletnih skušnjah sva prišla do prepičanja, pa ostane „Original“ vedno le najboljši.

Original Victoria stroj delajo se po 10 letni uporabi brezšumno.

Original Victoria stroji so neprekosljivi za domačo rabo in obrtne namene.

Original Victoria stroji so najpripravnejši za umetno vezenje (rek amiranje). Tvrška stavi na razpolago strankam učiteljico, ki poučuje brezplačno.

Original Victoria stroji so najboljše izdelke vseh do sedaj obstoječih tovarni.

Za vsak stroj jamčiva 10 let.

Nikdo naj ne zamudi priliko ogledat si pred nakupom „Original-Victoria“ stroje.

Edina zaloga „Original-Victoria“ strojev in drugih šivalnih strojev, dvokoles „Puch“ orožja, nauticije in vseh lovskih priprav pri tvrdki

Kerševani & Čuk -- Gorica

Stolni trg (Piazza Duomo) šte. 9.

